

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Hatalmi tulkapások

A nemzetgyűlést ismét egy országos botrány foglalkoztatja, mely mindenképen alkalmas arra, hogy a magyar közállapotok felől furesképet alkothasson magának a külföld. Az a külföld, melynek informálására mi vajmi keveset, belső ellenségeink azonban annál többet tesznek s amely éppen azért hajlandóbb az esetet az ország belső rendjének és nyugalmanak rovására írni, mint egyes elszórt és elszigetelt eseménynek minősíteni. Hogy mi a valóság és mit szabad elhinnünk az újból régi elemében tomboló destruktív sajtó szenzációs cikkeiből — az ebben a percben még nem állapítható meg, mert a vizsgálat folyik. Hogy azonban bizonyos hivatalos körök hatalmi tulkapásáról van szó — az kétségtelen. S ennél a ténynél egy kis pauzát kell tartanunk.

Minden józan gondolkozású és helyesen ítélő tudó magyar ember egyetért abban, hogy a forradalmi idők esőkevényének, a hatalmi tulkapásnak minden téren és vonalon feltétlenül meg kell szűnie. Amíg előfordulhat az, hogy csak egyetlen egy hatalmi szerv is túllépi a neki megállapított hivatali hatáskört, addig nem lehet belső konszolidációról beszélni. Ennél a pontnál azonban bizonyos distinkciókat kell tennünk. Nem lehet például egy hatóságnak sem azt mondania, hogy egyes, az ország érdekeit nagyon lényegesen veszélyeztető kérdésekben, bizonyos sürgős esetekben, nem hajlandó kivételesen sem övintézkedéseket tenni, csak azért, mert a dolog nem az ő hatásköréhez tartozik. Ennek szintén csak az ország, a nemzet valószínű kárát. Hogy aztán a hatalmi *szervek* egyes *közegei* itt-ott túllőnek a célon, az igazán nem olyan epidémikus jelenség, hogy azért az egész országot alarmirozni kellene. Egyszerű följelentésre az illető közeg közvetlen fölöttes hatóságánál okvetlenül célt érhet a méltatlanul bántott, vagy üldözött. Azt is minden becsületes ember kell, hogy elismerje, miszerint az önkénykedések, melyek az ország talpraállításának első idejében oly nagyon el voltak harapózva, ma már régen nincsenek s erős a gyanunk, hogy ebben a hatalmasra felfújt legújabb sütetű országos botrányban inkább *tulbuzgóságról*, mint *tulkapásról* van voltaképpen szó. Elválik még . . .

Az azonban máris bizonyos, hogy ha Ruppert képviselő ur egész nemzetgyűlési működését arra bázározza, hogy ilyen eseteket vigyen folytonosan az ország és a külföld színe elé, jó szolgálatokat fog ugyan tehetni a zsidó-világszövetségnek, de semmiesetre sem ennek a zsidók által agyonnyomított országnak és úgy hisz-

szük, a saját maga képviselői reputációjának sem. Ugy is gondoskodnak azok a pártfogásába vett kétes elemek arról, hogy milliós esempészületeikről máshogyan is eltereljék a figyelmet!

Kár tehát a Göndör-Krauszoknak és Gábor-Greinereknek szállítani a szenzációs anyagot. Ha a képviselő ur nem feltűnést keresne, hanem csupán a kormányának és a nemzetgyűlésnek a figyelmét óhajtotta

volna felhívni, azt bizony el lehetett volna zárt ülésben is végezni. Gondolják meg a tisztelt honatyák, hogy a parlament nyílt ülésén elmondott beszéd messze hangzik és hogy semmi szükségünk nincs rá, hogy egyes elitelendő esetet általánosítsunk s az általánosításra az ellenségnek alkalmat adjunk.

Szeretjük hinni, hogy Ruppert képviselő urtól is távol állt ez a szándék.

Forradalmi bíró a bíróság előtt

Simon Jánost 2 évi börtönre ítélték

Ma ismét egy forradalmi törvényszéki bíró, későbbi vádbiztos került a gyorsított ötös tanács elé. *Simon János* 49 éves betűszedő volt a vádlott. Izgatással, orgazdasággal, hatóságelleni erőszak, zsarolás, személyes szabadság megsértésének büntetettével volt vádolva.

Simon a proletárdiktatúra alatt, de már a Károlyi forradalom alatt is nagy legény volt, s a mai tárgyaláson sem mutatott valami nagy megbánást.

A főtárgyalást *Nagy Kálmán* elnök vezette. A vádat *Bod Kálmán* dr királyi ügyész képviselte, a védelmet *Kertész Endre* dr ügyvéd látta el.

Simon kijelenti, az elnök kérdéseire, hogy nem érzi magát bűnösnek. Ő volt a debreceni Munkás Tanács elnöke, de lemondatták, mivel nem volt elég erélyes. Utódja *Vági István* lett. Vádbiztosként nem szerepelt, mert mire ki nevezték, összeomlott minden.

Ezután az egyes vádpontokra tértek át. A vádirat szerint Simon a csucsaifrontra induló vörös katonákhoz a városháza ablakából, majd Egyeken izgató beszédet tartott, amelyben a vagyonos osztály, a „nem proletárok” ellen izgatott. Simon ezt tagadja s megkéri az elnököt, hogy elmondhassa városházi beszédét. Elnök ezt megengedi, mire bizonyos szónoki tehetséggel még egyszer elszavalja a harcra induló katonákhoz intézett szózatát, amelynek vezérgondolata az volt, hogy azért kell fegyverrel harcolnunk a bojárok ellen, mert ők is fegyverrel küzdenek ellenünk.

Nagy Kálmán elnök ezzel szemben elébe

tárja az akkori időben megjelent Debrecen Déli Hírlapot, amely részletesen leírja izgató beszédjét.

Beismeri Simon, hogy felvett 1500, majd Budapesten 4500 és ismét 1000 korona fizetést, valamint beismeri a forradalmi ítéleteket is, amelyekre emlékszik, de tagadja, hogy Egyeken elmozdított volna 4 községi bizottsági tagot. Egyáltalában nagyon önzetesen igyekszik viselkedni a törvényszék előtt.

Ezután a tanúhallgatásokat kezdi meg. Először az egyeki gazdákat hallgatták ki. *Szekeres Pál* egyeki gazda igen terhelően vall Simonra. Ha ő nem jön Egyekre, akkor nincs is ott kommunizmus, mondotta. Előadja, hogy Simon többször járt kint Egyeken s izgatott a polgárok, a vallás ellen; a templomot rakfáraknak kell használni, naponta hat órát kell dolgozni csak!

Simon a tanúhoz: emlékezik-e, hogy amikor menekültem a románok bejövetelekor, mit mondtam?

Tanu: Igen, akkor higgadt volt s akkor már égett a lába alatt a talaj. Bár mindig olyan higgadt lett volna!

Brukner János szerint háromszor is volt kint Egyeken s félnapig elbeszölt. Még a déli harangszót is átbeszélte.

A többi tanúk is terhelően vallottak Simonra. A perbeszéd után kihirdette az elnök az ítéletet, mely szerint a törvényszék *Simont izgatásért és személyes szabadság megsértése miatt 2 évi börtönre ítélte*. A büntetésből 3 hónapot és két hetet vett kitöltöttnek a bíróság.

A jövő héten ratifikálják a békét

— A miniszterelnök nyilatkozata —

Budapest, okt. 22. (N. St. t. j.) Teleki Pál a békeszerződés ratifikálásáról a következőket mondotta:

— Az antánt hatalmaktól azt a határozott felszólítást kaptuk, hogy a békeszerződést november elsejéig ratifikáljuk. Ennek azonban igen nehéz technikai feltételei vannak, mert a ratifikálásról szóló törvényjavaslatához mellékelni kell a béke-

szerződés magyar és francia szövegét is. A jövő kedden beterjeszti a külügyminiszter a nemzetgyűlésnek a ratifikálásról szóló törvényt. A nemzetgyűlés által elfogadott törvényjavaslat a kormányzó ur aláírásával és szabályszerűen kihirdetve életbe lép ugyan, de perfektté csak akkor válik, ha a békeszerződést a 3 nagyhatalom is ratifikálja.

Lloyd George a kis antántról

London, okt. 22. (N. St. t. j.) *Lloyd George* a Take Joneskuval folytatott beszélgetések során *helyeselte a kis antánt létrejöttét*. Kijelentette, hogy Anglia és Franciaország jóviszonyban vannak.

Szigorították a cseh határzárt

Bécs, okt. 22. (Nemz. St. tel. jel.) A határátlépéseket ismét szigorították. Ezentúl csak kétszer hetenként, *hétfőn és csütörtökön* lehet Magyarországból cseh területre lépni. A másnapokon átlépőket szigorúan fogják megbüntetni.

Tisztázódik a Landau ügy

Budapest, okt. 22. (Nemzeti St. tel. jel.) Marinovics Jenő főkapitány a Landau ügyről a következőket mondotta.

— A rendőrség ezidőszerint semmiféle nyomozást nem folytat ez ügyben. A rendőrség munkája befejeződött akkor, amikor Ruzics dr ügyvédet és Dobe Nándort letartóztatta s átadta az ügyészségnek. Ha azonban a katonai hatóságoknak szükségük lesz a rendőri megállapításra, akkor természetesen ismét foglalkozunk az ügygel.

Budapest, okt. 22. Illetékes felsőbb helyről utasították a nyomozó hatóságokat, hogy a Landau-ügyben erélyesen folytassák le a vizsgálatot. A buncjegyzőkönyv semleges; nincs benne semmi adat, hogy Landau erőszakos halállal mult ki, miért is a kir. ügyészség felhívta Ruppert Rezsőt, a család jogi képviselőjét, hogy bizonyítékait terjessze be. Siposs Kamillót és két detektív társát letartóztatták. A letartóztattak egyértelműleg azt vallják, hogy nem bántották Landaut. Tagadják a zsarolást is: sőt épen Landau akarta őket megvesztegetni.

Az angol bányász sztrájk

Budapest, okt. 22. (N. St. t. j.) Az angol bányászsztrájk következtében a hajózást is megszüntetik. A Teah folyó mentén levő vas és acélgyárak megszüntették a munkát s ennek következtében 30 ezer munkás vesztette el a kenyerét. A dokkok még négy napig működnek.

A Manchester Guardian jelenti, hogy az intézkedések megtörténtek, hogy Amerikából nagymennyiségű szén érkezzék.

Páris, okt. 22. (N. St. t. j.) Párisban attól tartanak, hogy a francia szénbányászok is szolidaritást vállalnak az angol szénmunkásokkal. Különösen a Loire vidékén észlelhető erős mozgolódás.

Bonyodalmak a görög király körül

Athén, okt. 21. A N. Fr. Pressének jelentik, Sándor király betegsége körül a legteljesebb sötétség uralkodik, s a legvadabb hírek vannak róla forgalomban. Minden valószínűség azonban amellett szól, hogy voltaképpen merénylet volt az a venizelizták részéről. E mellett szólnak a következő momentumok:

Venizelo helyzetét napról-napra tarthatlanabb lett. A nép között az ellenszenv oly nagyfokú, hogy minden a népre gyakorolt nyomás, minden terrorizálás dacára is alig remélhető, hogy a következő parlamentben többségre tehesen szert. De kívülről is folyton kritikussabbá vált helyzete. Az antánt kormányok álláspontja, különösen az olaszé az elűzött királyi családdal szemben, az angol király válasza arra a memorandumra, melyet a volt király Görögország belső helyzetéről nyújtott át neki, *András és Christophör* hercegek értekezése Rómában *Giolitti* miniszterelnökkel, György trónörökös házassága Erzsébet román hercegnővel, — mind olyan momentumok, amelyek a királyi család visszahelyezésének veszélyét hordozzák magukban. Nincs tehát kizárva, hogy ezzel a viszályal szemben tettek kísérletet arra, hogy az osztály uralmat megmentsék, hogy a királyi családdal való összeköttetést az árnyék-király eltávolításával széttejjék és talán egy újabb államcsíny útján, például a köztársaság felállításával egészen új helyzetet teremtsenek, hogy így a kérdés többé ne Sándor vagy Konstantin, hanem a köztársaság, vagy a királyság kérdése legyen.

Pogány (Schwartz) izgat

Nyíregyháza, okt. 22. (N. St. t. j.) Öt évi hadifogság után most érkezett haza Kramovszky János. Elmondotta, hogy vándorlásai közben akkor érkezett Pétervárra, amikor Pogány József is ott volt. Pogány a volt konzuli hivatalnál várakozó magyar hadifoglyokhoz izgató beszédet intézett. Ráakarta bírni őket, hogy maradjanak Oroszországban, mert idehaza borzalmak várják őket.

A monarchia végnapjai

— **Andrássy Gyula gróf könyve** —

Csak a napokban jelent meg Berlinben *Andrássy Gyula* grófnak „*Diplomácia és világ-háború*” című könyve, mely élénk világot vet az Osztrák-Magyar monarchia végső napjaira. Kikapjuk könyvéből azt a részt, amely a Károlyi-féle öszirózsa-forradalom közvetlen előzménye volt:

„Szomorú és feledhetetlen visszaemlékezés számomra az, hogy azon az éjjelen, amikor öfelség legsürgősebben Schönbrunnba hívtatt, sokáig nem találtam semmiféle közlekedő eszközt és elkésve érkeztem a császári kék-lakba. Midőn a kastélyba léptem, a személyzet sietésre biztatott. Rohantam föl a nyitott ajtón keresztül s dolgozószobájában találtam öfelségét, aki a telefonnál állt és aki hallgatókagylót nyújtott nekem. *A pesti kormány arra szólította föl, hogy mondjon le, mert ha nem, vérontás fog következni, amelyben úgy ő, a király, mint József főherceg és a miniszterek is meg fognak ölelni.* Öfelsége, nagyon helyesen, tudni sem akart a lemondásról, nem akarta egy utca forradalomnak feláldozni a koronát, amelyhez esküje kötötte. *A magyar király csak a nemzet beleegyezésével mondhat le.*

Erre azt követelte a pesti kormány, hogy mentsek fel őt esküje alól. A játszma jobbkéz felől elveszett. Azóta Károlyi az utcát tolta előre, az államhatalmat a kövezetre helyezte és minthogy pesten egyetlen államférfi, egyetlen párt sem volt, aki a rend és törvények védelmét biztosítani tudta volna és mert a hadsereg is elhagyta, valóban nem volt a királynak más tennivalója. Még néhány nappal előbb az egyetlen menedéket a fegyveres beavatkozásban láttam, ma már egy új királyi kormánynak a felállítására, de még a kísérlete is, haszontalan vérontásra vezethető volna.

...Uralkodókat már sokszor és többféle módon fosztottak meg trónjukról, de még sohasem úgy, ahogy ez most Schönbrunnban történt... Ez a forradalom a hisztéria forra-

dalma volt, a háborús nervozitás szüleménye. Győzelmének oka sem a forradalmi párt jól szervezettsége, katonai ereje, tervszerű események voltak, hanem az egész társaság arra irányuló nervozitása, hogy a rend pilléreit lerombolja. Nem néztek ezek kimenetét az ország félelmes helyzetéből, nem bíztak semmiféle kedvező békében és semmiféle jó következményben. Nem volt energiájuk ahhoz, hogy a hatalmat és az ezzel járó rettenetes felelősséget is átvegyék és minden eszközzel megvédjék. S minthogy a nemzet legjobbjai a kibontakozáshoz nem rendelkeztek kedvező reményekkel, még örültek is annak, hogy mások tolokodtak eléjük.

— Az alatt a pár nap alatt, amelyet én a Ballhausplatzon töltöttem, politikai pályafutásomnak legfélelmetesebb idejét éltem át. Minden perc egy újabb összeomlást jelentett. A koalíció megbukott, Csehország függetlenítette magát, Ausztriában a nagynémetek és a szocialisták kerekedtek felül. A törvény ereje lehanyatlott, s napról-napra erősödött a forradalom. Az utca nyugtalan, a külügyi hivatal rendőri felügyelet alatt van. A köztársasági gondolat tért kezd hódítani.

Magyarországon azt a vétket követte el a kormány, hogy engedte a katonáknak fegyvereiket eldobni. A heves támadások és véres baklövés után hátulról kapta meg hadseregünk a kegyelemdőfést: a magyar kormánytól. Olomsúlyal nehezedett vállaimra az a tudat, hogy a nemzet nagyjai még mindig leverve vannak reményvesztetten a mások bűnéért, anélkül hogy rajtuk segíteni, ők menteni tudtak volna.

— Végére megkaptuk a kemény fegyverszüneti feltételeket. Koronatanács éjjel. A feltételeket elfogadtuk. A hadvezetőség kijelentette, hogy semmiképpen sem harcolhatunk tovább, ment a harc minden további perce ezek és százazrek életébe kerülhet. Nehéz szívvel, de elfogadtuk a feltételeket, mert azt hittük,

hogy azok teljesítésével legalább a monarchiát megmenthetjük.

— Tárgyalásaink tragikus komolyságát újból és újból félbeszakította az utca lármája. Urak és parasztok, a német-osztrákok külpolitikai meghatalmazottai befolyást követeltek a Ballhausplatzra és követelték a levelezésbe való bepillantást, anélkül persze, hogy a vezetést is maguknak. De minden oldalról különösen hozzám fordultak, hogy ne hagyjam el helyemet és mentsem, ami menthető... A forradalom azonban az utolsó lehetetlenségeket is szétrombolta. Még a király személye is veszedelemben forgott. Általános felfordulás közepette még testőrsége is elhagyta. Schönbrunn csak a hadapródiskola ifjusága védte s pár nappal még hatalmas és fényben tündöklő császári udvar összeomlott, mint sárban a hó.

— Bucsut vettem öfelségétől. Vállalkozásom meghiusult, mert késő volt. Semmit sem használhattam volna tovább az eseményeknek s csak magamnak ártottam volna — mégis örülök, hogy legalább megkíséréltem. Mindéig szégyelnem kellett volna, ha a meghívásnak nem tettem volna eleget és nem kerestem volna, hogy a katasztrófát elhárítsam, melyet oly biztosan láttam közeledni.

Apponyi a helyzetről

Budapest, okt. 22. (N. St. t. j.) Apponyi Albert gróf ma bizalmas hívei előtt kijelentette, hogy akcióba lépését úgy kell magyarázni, hogy a felmerült nagy kérdésekben hallatni kívánja véleményét. Nem fog tartózkodni a jogos kritikától sem. Alkalma lesz a nyilvánosság előtt kifejteni a jelen politikai és külügyi helyzetről megformált nézetét. Szombaton a rákosi ünnepélyen, mond nagy beszédet Apponyi, vasárnap pedig Székesfehérváron, ahol a város diszpolgárává választották. Kijelentései nagyban hozzá fognak járulni a helyzet szanalásához.

Lefoglalták a próbarepülőgépeket

Bécs, okt. 22. (Nemzeti St. tel. jel.) Tegnap délben Aspernbén 3 repülőgép szállt le, amelyek a Münchenből—Bécsbe való próbarepülésre vállalkoztak. Délután antant katonai bizottság jelent meg a repülőtérre és lefoglalta a repülőgépeket azzal az indokolással, hogy a berlini repülőbizottság a repülést nem engedélyezte. A bécsi lapok elismerik, hogy ez a fellépés a békeszerződés feltételei szerint megtörténhetett, de tiltakoznak az eljárás ellen, mert ennek a repülőgépjáratnak a forgalom megkönnyítése volt a célja.

Tizenkét és félmilliárd az osztrák deficit

Bécs, okt. 22. (Nemz. St. tel. jel.) Az 1920—21. osztrák költségvetést tegnap tárgyalták a minisztertanácsban s legközelebb a nemzetgyűlés elé terjesztik. A költségvetés szerint a kiadás 33 19 milliárd, a bevétel pedig 20 6 milliárd, így a deficit 12 5 milliárd korona.

Letartóztatták Miss Pankhurstot

Bécs, okt. 22. (Nemz. St. tel. jel.) Londonból jelentik, hogy *Miss Pankhurst* asszonyt, a híres angol feminista nőt letartóztatta az angol rendőrség, mivel összeköttetésbe volt a kommunistákkal. Állítólag izgató cikkeket írt, s megtalálták nála *Lenin* egy kiáltványát is, amelyet a matrózokhoz intézett s amelyben a matrózokat engedetlenségre szólítja fel. Áruság miatt vonják felelőségre, *Miss Pankhurstot* most óvadék ellenében szabadlábra helyezték.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban:
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

HIREK

A franciák

is szólnának a saját berkeikben és elszörnyű ködve jönnek rá, hogy voltaképpen alig félszáz zsidónak a kezében van iparuk, kereskedelmük, bányájuk és hajózájuk. Rothschild és Reinach neve hangzik a párisi tőzsdén, Rothschild és keze dolgozik az egész francia gazdasági életben. Ez a két multi-milliomos rendezte a tőzsdemanővereket, ez diktálja az iparcikkek és kereskedelmi áruk áremelkedését s ez a két zsidó tartja üstökénél fogva az egész francia sajtót kezében. Erre csak most jöttek rá Párisban, de rájöttek s ez a fő. Mert ha rájöttek, lehetetlen, hogy ne keressék a védekező eszközöket ellene, lehetetlen, hogy a francia közvélemény ne zuduljon föl a nemzeti veszedelem láttára. S ha Párisban is megindul a tisztogatási folyamat, akkor alighanem megindul a nevpándorlás — Palesztina felé. Amire mi magyarok csak annyit mondhatunk: bár már láthatnánk!

Vasárnap istentiszteletek

A református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 9 órakor predikál Varga Ferenc s. lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Peleskey Sándor hittanhangoló. Kistemplomban: délelőtt 9 órakor predikál Gencsy Béla s. lelkész, délelőtt 11 órakor predikál Kalmár Dániel s. lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Zambory Sándor s. lelkész. Kossuth-utcai templomban: délelőtt 9 órakor predikál Könyves Tóth Kálmán lelkész, délelőtt 11 órakor ifjúsági istentiszteletet tart Nagy Lajos s. lelkész, délután 2 órakor gyermeki istentiszteletet tart Mezei Béla s. lelkész. Árpád-téri templomban: délelőtt 9 órakor predikál ifj. Csánky Benjámín s. lelkész, délután 2 órakor gyermeki istentiszteletet tart Nagy István vallástani lelkész. Ispóty-templomban: délelőtt 9 órakor predikál Mezei Béla s. lelkész, délután 2 órakor gyermeki istentiszteletet tart Kalmár Dániel s. lelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor predikál Erdélyi Sándor s. lelkész.

Vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben tartatnak. Délelőtt a Konfirmált Leányok Szövetségében 3 órakor a serdülő, 4 órakor a felnőtt tagok összejövetele. A rom. kath. templomokban vasárnap fél 7, 7, 8, fél 9, háromnegyed 11 és fél 12 órakor esendes misék. Fél 10 órakor nagymise, utána sz. beszéd. Délután 3 órakor litánia, sz. olvasó.

— **Új vizsgáló bíró.** Szép László kir. törvényszéki bírót a debreceni törvényszék területére helyettes vizsgálóbíróként nevezték ki.

— **Az Egyetemi Kör új elnöke.** Tegnap délután volt az Egyetemi Kör tisztújító közgyűlése. Ifj. Csánky Benjámín, aki másfél esztendő óta áll az Egyetemi Kör élén s odaadó fáradhatatlan munkásságával vezette s fejlesztette az Egyetemi Kört, lemondott állásáról. Utódja Papp Lajos joghallgató lett, akinek keresztény és nemzeti érzéstől áthatott elnöki megnyitóját tomboló tapsviharral fogadták a jelen volt egyetemi hallgatók.

— **Tiszteletbeli kinevezés.** A főispán dr. Kathy Márton orvost tb. kórházi főorvossá nevezte ki. Felhívták a hivatali eskü letételére.

— **Mindenki fát kér és nincs fa.** A tüzifa-nyomoruság általános. Mindenki a várostól akar fát, de az erdőhivatal még a rendelkezésre álló fát sem képes beszállítani a városba, mert nincs kellő számú iga. Alig tudnak naponként 100 öl fát vagonba rakni. A helyzet javulása csak akkor remélhető, ha az erdőhivatalnak sikerül megállapodásra jutni a katonasággal. A ligetaljai szállás főszolgabírája 340 öl fát követel kedvezményes áron. Miután a tüzifakormánybiztos is megállapította, hogy ehhez joga nincs, a városi tanács csak folyó áron hajlandó kiutalni részére a kért mennyiséget. Az államrendőrség épületének fűtésére is folyó árban utaltak ki 20 öl fát, ellenben Géresi Kálmán tb. főlevéltárnokot, aki kedvezményes tisztviselőfát kért, elutasították, mert a tiszteletbeli tisztviselőknak, a szabályzat értelmében nem jár kedvezményes fa. Mint értesülünk, a tüzifa árát újra maximálni fogják, ami újabb áremelkedést jelent.

— **Kevés a kézbesítő.** Ugy az adóhivatal, mint a városi előjáróság vezetője azt jelentette a tanácsnak, hogy a kézbesítések oly tömege vár elintézését, hogy a meglévő munkaerővel kénytelenek lebonyolítani. Megkereste a tanács a polgármestert, hogy kisegítő munkaerőt bosszón rendelkezésre.

— **Mike kerül a pintérfa?** A városi tanács a pintérfa köbméterét 750 koronában állapította meg.

— **A korzóról.** Tegnap egy rég nem látott hölgy jelent meg a debreceni korzón. B. E. asszony, aki annak idején Alimanescu oláh ezredes társaságában hagyta itt Debrecen, újra megjelent városunk falai között. Mintha semmi se történt volna.

— **Haranghy Jenő** a budapesti iparművészeti iskola grafikai szaktanára — festőművész — kiállítása megnyitott Antalffy képtárlatában. Belépti díj nincs.

— **Az amerikai pamut összegyűjtését** illetőleg egyik helyi lap azt közölte tévesen, hogy a pamutot mindenkinek a városházára kell beadni. Ezzel szemben az igazság az, hogy mindenki ott tartozik f. hó 23-ig azaz szombat estig az amerikai pamutot beszolgáltatni, ahol annak idején átvette. A gyűjtőhelyek vasárnap és hétfőn fogják az összegyűjtött pamutot a városházára szállítani.

— **Jótekonny adomány.** Katz József debreceni lakos oly kikötéssel adott 7500 koronát a város szegényeinek, hogy abból 3500 korona jusson az autonóm orthodox izraelita hitközség szegényeinek. A városi tanács a 3500 koronát nevezett hitközség elöljáróságának utalta ki, hogy szegényei közt szétosztassa.

— **Az iskolákban lakó menekültek.** A ref. egyház kérte, hogy az iskoláiban menekültek részére lefoglalt 33 tantermet ürítse ki a város mert nem kezdhették meg a rendszeres tanítást. A főispán értesítése alapján a tanács közli a ref. egyház iskolaszékével, hogy október 17-től kezdődőleg az elfoglalt tantermek fokozatosan kiürítettnek és visszaadatnak rendeltetésüknek. A városi tanács egyúttal utasította a mérnöki hivatalt, hogy az ispotályi ref. népiskola kutját állítsa helyre.

— **Debrecen sz. kir. város** tejgazdaságában körülbelül 15 hold csutka és 500 q cukorrépa van eladó, zárt írásbeli ajánlat folytán folyó hó 25-ig délelőtt 12 óráig beadandó a városháza főügyészi hivatalba.

— **Hol olcsóbb a villamárám?** A világi-tási vállalatnak szemére vetették, hogy másutt sokkal olcsóbb a villamárám, mint Debrecenben: így Egerben és Karcagon is. Aberle Rajmund utána járt a dolognak és most utólag jelenti, hogy Egerben 20, Karcagon pedig 40 korona a kilowatt áram ára, holott Debrecenben csak 10 korona. A felszólalók bizonyára a hectowatt árát tévesztették össze a kilowattal.

— **Nem szállítják le a legelőbért.** A debreceni gazdasági egyesület kérelmet intézett a városi tanácshoz, hogy a hortobágyi legelőbért szállítsa le, mert a számvevőség jóval többet szedett be az előírt 500,000 koronánál és nem 5 növendék jószágot számított 1 számosznak hanem 4-et. A városi tanács a legelőbér leszállítását nem teljesítette, mert a többi jövedelemmel szemben több volt a kiadás is, ellenben utasította a számvevőséget, hogy a növendék marháknál szedett díjtöbbletet utalja vissza a gazdáknak.

— **Külföldi magyarok világszövetsége.** A város a külföldi magyarok világszövetségébe alapító tagul lépett be. Mintán a határozatot a belügyi kormány jóváhagyta, a tanács az 5000 korona alapító tagsági díjat kiutalta a Bpest. VI. Podmaniczky-u. 45 sz. a. működő egyesület részére. A egyesület jelszava: **Maradj mindig mindenütt magyar!**

— **Az erdei iparvasút.** Az államvasutakkal történt megállapodás szerint az erdei vasút építéséhez szükséges sinanyagokat megkapja a város és akkor azonnal hozzáfoghatnak az iparvasút építéséhez, ami a téli tüzifaellátás szempontjából nagy fontossággal bír.

— **Elhunyt matróna.** Részvétellel értesülünk róla, hogy az uri társaság köztiszteletben állt matrónája: özv. Sebess Györgyné szül. Jeney-Szabó Erzsébet e hó 21-én délután, 86. évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Kossuth-utcai református templomból. A haláleset a Farkas, Sebess, Jeney-Szabó és Kondor családokat borította gyászba.

— **Egy kifutó fiú felvétetik** Antalffy könyvkereskedésében, Szent Anna és Varga-u. sarok.

KIS HIREK

— **Rákosi Jenőt ünnepelek** félszázados írói jubileuma alkalmából. Az újságírók egyesülete örökös tiszteletbeli elnökévé választotta az ősz Mestert.

— **Az országos kath. nagygyűlés** keretében most vasárnap, hétfőn és kedden nyilvános ülések lesznek, melyeknek tárgya közéletünk égető kérdéseinek fejtegetése. Debrecen nagynevelő képviselője: Bernolák Nándor a gyermekvédelemről tart előadást.

— **Budapestre költözött a pozsonyi egyetem** orvosi kara erre a tanévre.

— **A Felvidéken németül tárgyalnak** a bíróságok, mert a cseh nyelv gyűlöletes; a magyar nyelvet pedig eltiltották a hatóságok. A tótok és rutének követelik a magyar tárgyalási nyelv visszaállítását, ha pedig ez nem volna keresztülvihető, azt kívánják, hogy saját anyanyelvüket használhassák.

— **Százezer angol volt katona** szeretne megházasodni Londonban, de kénytelen túrtörtetni szerelmét, mert nem tud lakást kapni a fészekalapításhoz.

— **Nagy mozgalom indult meg** Amerikában, a Szakszervezetek letörésére.

— **Feltartóztatta a francia futárt** három polgári ruhás egyén a királyhidai állomáson és elszedte diplomáciai iratait. A magyar kormány a francia főmegbízott előtt sajnálkozását fejezte ki és erélyes nyomozást rendelt el.

— **A Gyermekvédő Ligának százezer dollárt** adományozott gr. Széchenyi Lászlóné Wanderbild Gladys. Azonkívül mozgalmat indított Amerikában a magyarországi inségesek élelmiszere érdekében. Több ezer élelmiszercsomag már utban is van Magyarország felé. A küldemény értéke több mint két millió dollár.

— **Betiltott mozgóképszínházak** címen megirtuk, hogy Hajduböszörményben az államrendőrség a két mozi bezárta. A két mozi bezárás oka, mint most értesülünk a vörheny-járvány.

— **Kutatják a vörös uralom bűneit.** A belügyi kormány megkereste a várost, hogy a vörös uralom alatt a színházakat és mozgóképszínházakat-e, továbbá a termelési tanács működött-e? A városi tanács közli, hogy a színházak és mozgóképszínházak külön direktorium állott. A városnak nem működött termelési tanács és biztos ellenben a megyénél igen és az intézkedett a debreceni határban is. Valami Stern nevű izraelita volt a központi megbízott, aki még ma is itt sétál Debrecenben — mint az egyik tanácsstag mondta, aki ösmeri.

— **Gazdasági bizottsági ülés.** A város gazdasági bizottsága ma d. u. 3 órakor tart ülést, melyen a városi bérletek földbéremelésével foglalkoznak.

— **Az Uránus világitása.** Az Uránus mozgó helyiségeit tudvalevőleg az államrendőrség foglalta le a politikai bűnösök számára. Az Uránus világitásért 3360 koronát követel a világitási vállalat, de a számla kifizetését az államrendőrség megtagadta. A városi tanács felír a belügyi kormányhoz, hogy a villamos világitás költségeit térítse meg.

— **Az engedetlen erdőőr.** Kovács János erdőőrt különböző szolgálati vétségeiért jelentette föl László erdőmérnök. A tanács áttette az ügyet a polgármesterhez a fegyelmi vizsgálat megindítása végett.

— **Rendőri hírek.** A megőrült hetes: Tegnap délelőtt Tóth László 20 éves hetes legényt, mint veszedelmes dühöngő örülte a mentők a közközbiztonság elmeorvosozási osztályára szállították be. — **Lopások:** Hörváth Mária rovtottmultu cselédeleány Simonffy-utca 51 szám alatti lakó Fehér Jakabtól nagyobb mennyiségű fehérneműt lopott. A rendőrség letartóztatta és átkísérte az ügyészségre. — **Gasparik** Ádám óras tegnap délelőtt bement a Kónya-féle trafikba, hol míg vásárolt, egy székre tette bőröndjét, s azt valaki elemelte a benne levő ezüst cigarettatárcák és aranytörmelékekkel együtt, mintegy 25 ezer korona értékben. A rendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen tolvaj ellen.

Tánciskola ifj. Schaff János táncintézetében, a Royalban, az őszi tanfolyam iparos és kereskedő ifjak részére hó 25-én, gazdálkodó ifjak részére november hó 3-án veszi kezdetét. Beiratásokat már elfogadok. Külön órák bármely időben.

Új iparengedélyek. A városi tanács a következő iparengedélyeket adta ki: Nagy Lajos sertéshizlálásra, Németh Viktor sertéshizlálásra, Balajthy Lajos Kálmán fűszer és gyarmatárú ügyökségre, Sallay Sándor hentes és mészáros iparra 2000-2000, Major János és, Fűsy Gáborné óras 300-300, Moór Béláné kávé-mérés és kifőzés 200 korona engedély díj lefizetése ellenében kapták meg az iparengedélyt.

Törvénykezés

§ Itélet a monstre bünperben. Tegnap délelben fejeződött be a balmazújvárosi kommunisták monstre bünperere. Délelőtt **Boróthy Zoltán** kir. ügyész mondott el nagyhatású vádbeszédet, amintán dr. Nagy Arpád, Jóna Kálmán, Nagy János és Karsay Sándor védőügyvédek beszéltek. Rövid tanácskozás után a bíróság a következő ítéletet hozta. A rögtönítélő bíróság **Ösige Istvánt** 4 évi, **Kerekes Miklóst** 10 hónapra, **Tar I. Sándort** 2 évi, **Nemes Jánost** 6. **Kiss Istvánt** 4, **Németi Gábert** 3, **Takács Imrét**, **Zsuppos Imrét**, **Boris Tóth Gábert**, **Stein Ferencet**, **Takács Bélát**, **Takács Ferencet** 2 hónapra, **Pokrócz Ferencet**, **Halász Sándort**, **Gém Adámot**, **Stozár Mihályt**, **Vince Józsefet** 1 hónapra, **Bereczky Károlyt** 1, **Tar Sándort** 1, **Nádasdi Lajost** 7 heti fogházra ítélte. **Takács Gyulát** felmentették, míg **Schirf Sebők Imre** ellen a rendes bíróság fog eljárni.

§ Izgató vöröskatoná. **Virág Imre**, aki 1914. óta folyton katonáskodott, beállt a vörös hadserege is. Márciusban kikerült a csuesai frontra, ahol izgató beszédeket tartott a legénységnek. Felszólította bajtársait, hogy ne engedelmessédjenek a tiszteknek, kergessék el őket. A mai főtárgyaláson **Veress kir. ügyész** vádbeszéde után 1 évi börtönre ítélte **Virágot** az ötös tanács. A büntetésből 1 hónapot és 2 hetet vett kitöltöttnek a bíróság.

HIRDETMÉNY

A m. kir. pénzügyminiszteriumnak 89900/1920. VII. a. sz. rendelet értelmében a magyar állam területén lakó mindazon adókötelesek, akik **1916. évi október hó 17. óta** ajándék, örökség, hagyomány vagy vétel útján olyan **ingó vagyont szerestek**, amely a magyar állam területén kívül kerül rendelkezésre s amely a szerzés után is kintbágyatott, ezt a vagyont s annak értékét kötelesek a m. kir. pénzügyminiszteriumnak **foló évi november hó 4-ig** írásban bejelenteni.

Az ezután megszerzendő ily vagyon a szerzés után 15 nap alatt jelentendő be. Bejelentendők: a tulajdonbirtokok az összeg s a pénzügyintézet megjelölésével. Az értékpapírok, részvények, záloglevelek a címletek név és forgalmi érték megjelölésével. Pénzek az összeg és pénznem szerint, valamint minden más ingó vagyon s a külföldi életbiztosító intézetek magyarországi képviselőitől köztét életbiztosítás vagy életjáradék kötvényekre előre befizetett összegek s annak neve, a kinek a vagyontárgy öriztetik. A bejelentés elmulasztása vagy valótlan bejelentés 6 hónapig terjedhető elzárással és 10-20.000 koronáig terjedő bírsággal büntetettik. M. kir. pénzügyigazgatóság.

Valutaárfolyamok

Budapest, október 22. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti valutapiacra a következő árfolyamokat jegyezték. Napoleon 1131-140, dollár 398,97, márka 571-70, lira 15-10, szokol 490-95, korona dinár 11-90-12-30, francia dinár 12-11-80, lei 705-700, francia frank 27, Romanov rubel 346-43, osztrák korona 98 és fél-97 és fél.

A zürichi deviza piacon a magyar koronát 162-vel jegyezték.

Rose Nyelviskola
SZÉCHENYI-UTCA 42 SZ.

Színház

A színházak és mozgásházák közleményei
A szegény Jonathán-t, amely tegnap nagy sikert aratott, ma 23-án C) bérletben, vasárnap 24-én este és hétfőn 25-én A) bérletben játssza a Csokonai színház a premierre fősze-replőjével.

Vasárnap 24-én délután mérsékelt hely-
árak mellett lép föl **Kardoss Géza** igazgató a Csokonai színházban. Ez alkalommal egyik leg-
jobb szerepét, **Károly herceget** játssza a Hei-
delbergi diákéletben. Partnere **Székely Zizi**
lesz. A beteg **Heltay Andor** szerepét **Szendő**
Gyula vette át. Jegyeket a Csokonai színház
jegypénztára már árusít.

A tegnapi vígszínházi premier a siker
teljességében zajlott le. Nagy sikere volt a
„Kártyavár” pompás operettnak, a 4 apró bo-
hózatnak a nagyszámu magánszámnak **Kovács**
Lily a primadonna, **Dán Norbert** a vendég-
művész énekes bonvivánt, **Gách János** a tánc-
és **Radó Ilus** a fűtyművész, valamint a többi
állandó művészek **Szemerével** és **Kabókkal** szin-
tén tetszettek.

Bugyi Sándor az árvizsgáló bizottság
előtt. Ily címen **Pálffy József** hírlapíró kacag-
tató kabarétréfát írt, mely **Bugyi Sándornak** a
bíres debreceni falyigásnak ismert alakját viszi
a színpadra. A jóízű tréfás bohóságot jövő
héten kedden és a következő napokon mutatja
be a Vígszínház.

Ifjusági oktató előadások az Apollóban
szombaton 4 és 5 óraker. — Vasárnap 3 és 4
óraker. kitűnő nordisk műsor, mérsékelt helyár.

Tarzan (a dsungel gyermeke) ma szom-
baton utoljára mutatja be az Apollo ezt a csodás
szépségű filmet. Jegyelővétel.

Cesarina (a világ urnője) **Makombe ő**
felsége című negyedik részt mutatja be az
Urania. Előadások 6 és 8 óraker. Jegyelővétel.

SPORT

Bíró küldés. A vasárnapi mérkőzések vezetésére
a következő bírót küldte ki a bíróküldő bizottság.
DMTK-DNySC dr. **Dávid Géza**, DTE, Szolnoki MTE
Machó Ferenc, Nyiregyházi TVE-KASE **Balogh Imre**,
Kisvárdai SE-DVSC **Káldy Zsigmond**, Törökszentmik-
lós, Kisújszállás **Hajdu Jenő**, DMTK II.-DNySC II.
Simon Imre.

Az intéző bizottság ülése. Az intéző bizottság
tegnap esti ülésén tárgyalta a Szolnoki MTE óvását. A
szolnokiak ugyanis megóvták a NyTVE ellen 3:1-re
elvezetett mérkőzését, a bíró miatt. Az intéző bizottság
nem hozott érdemleges határozatot, hanem áttette a
felelőzést a bíró testületre.

Uji Uji Uji
Óras és ékszerész üzlet
Piacz-utca 30.

Vas szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni,
hogy 1. hó 20-án ujonnan berendezett és dusan felszerelt

óra- és ékszerüzletemet
megnyitom.

Elvállalom új ékszerek készítését, valamint átalakítókai
és javításokat a legutányosabb árban. Egy meg írás
elengedő, hogy bárki meggyőződést szerezzen pontos
munkáimról, valamint áraim jutányos voltáról. — **Seives**
pártfogásukat kérve maradtam kiváló tisztelettel

ÖZV. FÜSI GÁBORRÉ vezérezető
Egyőri János

Aranyat, ezüztöt és drágaköveket, valamint pénz-
érmekeket a legmagasabb napi árban veszek.

Almavásár
Piacz-utca 83. Király-utca
sarok.

Hirdetését
d. u. 2 óráig adja be

HAJDUFÖLD

kiadóhivatalába
(Piac-u. 59.) ha azt
akarja, hogy másnap
ezren és ezren olvassák!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elsőrangú
férfi és női munkaerők
állandó munkára felvétel-
nek Riskó és Társa női
divaítermébe

Forgalmas helyen lévő
üzletberendezés
azonnal eladó, üzlethelyi-
ség az illetőnek átadatik.
Berendezés külön is el-
adó. Leveleket „Sürgős”
jellegre e lap kiadóhiva-
talába.

Riakancsok

felvételnek fix fizet-
tással és jutalékkal

lapunk kiadóhivatalában

A Széchenyi utcai
laktanyában összegyűlt —
érett és friss istálló trágya
eladó. — Értekezni lehet
ugyanott a gazdasági hi-
vatalban.

Diót
keresek megvételre. Aján-
latokat a minőség és ár
megjelölésével a kiadóba
kérek „Dió” jelige alatt

Új cserép
kapható kisebb-nagyobb
tételben Csemete-utca 9

MINDENFÉLE Nyomatványt

izlésesen és jutányos áron
készít a **MAGYARNEMZETI**
KÖNYV-ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT
RÉSZV.-TÁRSASÁG.

Tehenet
fejésre tele tejért kiadok
Vár-u. 8.

„Victoria”
hímzőgépet megvételre
Keresünk Riskó és Társa
női divaíterme Városi
bérház

Kápeszta
házhöz szállítva 50 kg.
felüli mennyiségben kil-
lónként 1.50. Rendelhető
Aszmann Ferencz férfi di-
vaíterkeskedés Piacz-u. 27

Butorozott
szobát ke esek. Ajánlat-
kat a kiadóba kérek.

Jobb
családból harisnyagép kö-
téshez nők felvételnek. —
Benyáts harisnyagyár
Csapó 42

Veszek
gyermek tolokocsit. Cimet
kiadóba kérem

A Nemzeti Hitelintézet
DEBRECZENI MEGNYILT PIACZ-UTCA
PIÓKJA: MEGNYILT 5. ALATT.

Bizalommal kérjük mindazokat,
kiknek a keresztyén-magyar ügy
felvirágoztatása komoly szándékuk
**forduljanak pénzügyleteik lebonyo-
lítására a „Nemzeti Hírel-
Intézet”-hez**

Koros Sándor
fűtli-szabó üzletében Piac-u. 60.
Baját készítésű elegáns fűtli
bírónyók kaphatók.

FORGÁCS I.
műorás
Bádogyos-u.

DEBRECZENI
Üvegkereskedelmi Részv.-t.
Tisza-palota RÓZSA-U. 2 SZ.

Ajánlunk olcsó árban Karlsbadból most érkezett nagy
mennyiségű

**porcellán ét, tea, kávék készle-
teket, tányérokat, tálakat, csé-
széket, bögréket, valamint teplitzi**
tűzálló köedény főzöedényeket.

Petroleum asztali és függő lámpák nagy
választékban és igen jutányos árban.

**Táblaüveg minden méretben is-
mét eladóknak, intézeteknek, az-
daságoknak előnyös árban.**

Köváry és Altmann
szűsők, Piac 42. Pannónia épít
let. Bármilyen szakmába vágó
munkákat pontosan és jutá-
nyosan készítenek.

**Bélyegzőgyár és véső-
intézet**
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
telefon: 1363.

Megjelent a
Napsugár
5-ik száma.